

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора педагогічних наук, професора, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України **Гриньової Марини Вікторівни** про дисертацію **Шайнер Ганни Ігорівни** на тему «Теоретичні і методичні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» на здобуття ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти.

1. Актуальність теми дослідження та зв'язок із відповідними програмами, планами, темами. Динаміка глобалізаційних процесів, стрімкий розвиток цифрових технологій та зростання ролі креативних індустрій змінюють професійний статус і функції дизайнерів середовища. Сучасний фахівець не обмежується створенням естетично й функціонально збалансованих просторів, а виступає посередником між культурними традиціями, технологічними інноваціями та соціальними очікуваннями. Це актуалізує потребу в оновленні теоретичних і методичних засад професійної підготовки, зокрема у формуванні іншомовної професійної компетентності як ключового чинника інтеграції в міжнародний професійний простір.

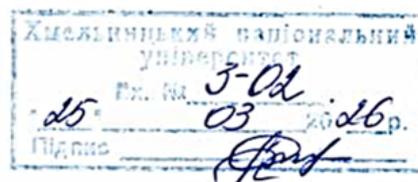
Володіння іноземною мовою, передусім англійською, стає необхідним для роботи з цифровими сервісами, спеціалізованою термінологією, професійною документацією та англійськими інтерфейсами. Іншомовна компетентність забезпечує ефективну комунікацію з клієнтами й колегами, презентацію проєктів, участь у міжнародних освітніх і науково-творчих ініціативах, а також доступ до глобального професійного дискурсу.

Актуальність проблеми підтверджується міжнародними та національними документами, що визначають роль іноземної мови у професійній діяльності, а також численними дослідженнями й дискусіями у науково-педагогічному середовищі. Виявлені суперечності засвідчують необхідність створення цілісної системи формування іншомовної професійної компетентності. Таким чином, вибір теми дисертаційного дослідження «Теоретичні і методичні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» є обґрунтованим і відповідає сучасним викликам розвитку професії.

Тема дисертації відповідає науковому напряму Навчально-наукового інституту гуманітарних і соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка» «Актуальні проблеми гуманітарних і суспільствознавчих наук». Дисертаційне дослідження виконане в межах теми науково-дослідної роботи кафедри іноземних мов технічного спрямування «Лінгвістичні та методико-педагогічні аспекти теорії і практики викладання іноземної мови у закладах вищої освіти» (№ держреєстрації 0125U001982).

Тему роботи затверджено на засіданні Вченої ради Хмельницького національного університету (протокол № 10 від 15.01.2026 р.).

2. Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації. Дисертанткою розв'язано важливу науково-прикладну проблему щодо теоретичного обґрунтування концепції, моделювання відповідної системи

формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища та експериментально перевірки її ефективності. У ході роботи над розв'язанням цієї проблеми одержано наукові результати, що є суттєвими для подальшого розвитку педагогічної науки, зокрема досліджено стан розробленості проблеми формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну середовища крізь призму теорії та практики вищої освіти; вивчено теоретико-методологічні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища; аргументовано зміст і структуру, критерії, показники і рівні сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища; обґрунтовано концепцію дослідження та змодельовано систему формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища; визначено, схарактеризовано та впроваджено педагогічні умови формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища у закладах вищої освіти; експериментально перевірено ефективність розробленої системи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища у закладах вищої освіти; розроблено та впроваджено в практику іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища навчально-методичне забезпечення з метою формування їхньої іншомовної професійної компетентності.

3. Нові факти, одержані здобувачем. У дисертаційній роботі *вперше* обґрунтовано концепцію дослідження, що ґрунтується на трьох концептах – методологічному, теоретичному, технологічному; розроблено та змодельовано систему формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища, що охоплює взаємопов'язані підсистеми (цільова, теоретико-методологічна, змістово-технологічна, діагностико-результативна), експериментально перевірено її ефективність; визначено й обґрунтовано педагогічні умови формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища (актуалізація і стимулювання майбутніх дизайнерів середовища до вивчення англійської мови за професійним спрямуванням; оновлення змісту іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища на основі міждисциплінарної інтеграції; моделювання професійно орієнтованих ситуацій на основі інтеракції; створення інформаційно-комунікаційного навчального середовища); *уточнено й конкретизовано* поняття «професійна компетентність», «професійна компетентність дизайнера середовища», «іншомовна компетентність», «іншомовна професійна компетентність дизайнера середовища»; сутність іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища та її компонентну структуру (мотиваційний, гносеологічний, діяльнісний, особистісний компоненти); *удосконалено* змістове наповнення іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища; діагностичний апарат (критерії, показники, рівні) для визначення стану сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища за кожним із її компонентів; *подальшого розвитку набули* положення про міждисциплінарну інтеграцію та її використання у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням; ідеї щодо використання методів моделювання та інтеракції з метою побудови іншомовного

професійно спрямованого навчального середовища; конструювання ефективного іншомовного професійно спрямованого навчального середовища з опертям на сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації. Аналіз змісту дисертації та публікацій Шайнер Г. І. дає підстави для висновку про наукову обґрунтованість й достовірність викладених авторкою результатів дослідження. Вивчення джерельної бази (903 найменування, із них 367 – іноземною мовою) забезпечило можливість для всебічного аналізу предмету дослідження та формулювання відповідних висновків. Новизна і вірогідність загальних висновків дисертації забезпечені комплексним аналізом і синтезом інформації зі значної кількості джерел; використанням відповідних методологічних підходів до дослідження теоретичних та методичних засад формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища з метою розв'язання визначених завдань і досягнення мети дослідження; ефективним впровадженням матеріалів та результатів дослідження у роботу закладів системи вищої освіти України.

Науковий апарат, представлений у вступі, відображає цілісне бачення авторки щодо розв'язання досліджуваної проблеми. Робота виконана на високому науковому рівні: дисертантка володіє теоретичними знаннями та методами дослідження, а оформлення дисертації, таблиці, рисунки й додатки підсилюють основний зміст і наочно демонструють ключові положення.

Анотації коректно відображають структуру та основні результати роботи. Рівень апробації дослідження є достатнім, що підтверджується участю авторки у науково-практичних конференціях різного рівня.

5. Значення одержаних результатів для науки і практики. Ретельний та всебічний аналіз наукової праці Шайнер Г. І. уможливив виокремлення найбільш суттєвих наукових результатів, що мають теоретичне і прикладне значення для педагогічної науки і практики.

Результати опрацювання науково-педагогічної літератури з проблеми дослідження, дослідження розробленості проблеми формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців з дизайну середовища; вивчення теоретико-методологічних засад формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища; обґрунтування змісту і структури, критеріїв, показників і рівнів сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища; розробка концепції дослідження та моделювання системи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища; визначення, характеристика та впровадження педагогічних умов формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища у закладах вищої освіти; результати експериментальної перевірки ефективності розробленої системи формування іншомовної професійної компетентності; розробка та впровадження в практику іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища навчально-методичного забезпечення з метою формування їхньої іншомовної професійної компетентності можуть бути використані як для виконання

подальших наукових студій, так і для вдосконалення практики сучасних закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців за цією спеціальністю.

Особливу практичну цінність вбачаємо у розробленні навчального посібника “English for Designers”, Електронного навчально-методичного комплексу «Іноземна мова за професійним спрямуванням, Частина 1» (<https://vns.lpnu.ua/course/view.php?id=19534>) та «Іноземна мова за професійним спрямуванням, Частина 2» (<https://vns.lpnu.ua/course/view.php?id=19535>). Навчальний посібник “English for Designers” складається з дванадцяти розділів і презентує предметно-мовний інтегрований зміст навчання (сутність професії дизайнера, різновиди й принципи дизайну, типологія і функціональні особливості будівель, новітні засоби дизайн-проектування, художньо-композиційні основи побудови інтер'єру, види оздоблювальних матеріалів і схеми освітлення, розмаїття стильових рішень, культурно-історичні чинники розвитку інтер'єрів у сучасному світі, внесок відомих дизайнерів у становлення галузі тощо). Навчальний посібник передбачає застосування мовних засобів, характерних для англomовного професійного дизайн-дискурсу (лексико-термінологічні одиниці, мовленнєві шаблони, граматичні структури), для коректного сприймання, розуміння, реалізації професійно-комунікативних завдань англійською мовою. Структурованість посібника передбачає послідовне опанування нового матеріалу, його систематизацію та закріплення здобутих знань через систему практичних занять та самостійної роботи, а також комплекс методів (стимулювання і мотивування, частково-пошуковий, дослідницький, контролю і самоконтролю, інтегровані, інтерактивні: творчі, проектні, проблемні, командні (імітації, симуляції, ділові ігри); ситуативні завдання (аналітичні, продуктивні, рольові). Доповнюють навчальний посібник Електронні навчально-методичні комплекси «Іноземна мова за професійним спрямуванням, Частина 1» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням, Частина 2», що презентують цифрові дидактичні інструменти, відеофрагменти, зображення, таблиці, асоціативні схеми, ментальні карти, загадки, головоломки, кросворди для організації інтеракції здобувачів освіти в іншомовному професійно спрямованому навчальному середовищі.

Матеріали дисертаційної роботи, теоретичні положення, висновки, обґрунтовані методологічні підходи до формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища можуть слугувати опорою для виконання подальших наукових студій з проблеми вдосконалення іншомовної професійної підготовки фахівців за різними спеціальностями.

Підтвердження достовірності зроблених висновків під час рецензування дисертаційної роботи знаходимо у документах, які підтверджують впровадження результатів дослідження в роботу закладів вищої освіти України: Національний університет «Чернігівська політехніка» (довідка № 202/08-3120/ВС від 26.12.2025); Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (довідка № 5192-23.06 від 29.12.2025); Національний університет «Львівська політехніка» (довідка № 67-01-1974 від 30.12.2025); Львівська національна академія мистецтв (довідка № 315 від 30.12.2025); Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (довідка № 26/23.01-33 від 07.01.2026); Харківський

національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (довідка № 01/10-20 від 08.01.2026); Київський національний університет технологій та дизайну (довідка № 05-05/26 від 12.01.2026).

6. Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації. Основні ідеї, матеріали, положення та висновки дисертаційної роботи можуть бути використані з метою виконання подальших наукових розвідок, присвячених вивченню порушеної проблеми; у процесі розробки навчальних, навчально-методичних посібників, підручників, нових навчальних курсів у закладах вищої освіти, методичних рекомендацій щодо використання напрацювань авторки в іншомовній підготовці майбутніх дизайнерів середовища.

7. Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, значною мірою забезпечується логічною структурою роботи. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, п'яти розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Логіка і послідовність викладу тексту праці відповідає розв'язанню завдань дослідження для досягнення його мети. Структурованість роботи забезпечують висновки й узагальнення.

У першому розділі «Іншомовна професійна компетентність майбутніх дизайнерів середовища як науково-педагогічна проблема» висвітлено іншомовну професійну компетентність майбутніх дизайнерів середовища як предмет науково-педагогічних досліджень; представлено результати аналізу поняттєво-категорійного апарату дослідження. Розкрито сутність та особливості досвіду вітчизняних університетів щодо формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища.

У другому розділі «Теоретико-методологічні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» висвітлено теоретичні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища. Розкрито сутність методологічних підходів до формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища. Охарактеризовано компоненти, критерії, показники та рівні сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища.

Третій розділ «Концепція та система формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» презентує обґрунтування концепції дослідження формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища. Представлено специфіку моделювання системи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища.

Четвертий розділ «Організаційно-методичне забезпечення формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» презентує актуалізацію і стимулювання майбутніх дизайнерів середовища до вивчення англійської мови за професійним спрямуванням; авторське бачення оновлення змісту іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища на основі міждисциплінарної інтеграції. Розділ висвітлює особливості

моделювання професійно орієнтованих ситуацій на основі інтеракції, а також створення інформаційно-комунікаційного навчального середовища.

У п'ятому розділі «Експериментальна перевірка ефективності системи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» представлено програму і методику дослідження. Представлено результати діагностики сформованості іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища на констатувальному та формувальному етапах педагогічного експерименту.

8. Повнота викладу основних результатів дисертації. Наукові результати та основні положення, висновки достатньо повно викладено у 57 публікаціях (із них 17 – одноосібні): 1 навчальний посібник; 25 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 5 статей у періодичних виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science; 15 публікацій, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації на науково-практичних конференціях; 11 праць, що додатково відображають результати науково-педагогічного дослідження.

9. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення одержаних результатів, вважаємо за потрібне висловити певні побажання та зауваження дискусійного характеру:

1. Вважаємо, що варто було б передбачити висвітлення зарубіжного досвіду іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища у першому розділі дисертаційної роботи.

2. У роботі авторка висвітлює результати аналізу навчально-методичного забезпечення іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища, а також результати опитування здобувачів освіти, що є одним із компонентів визначення стану розробленості проблеми дослідження. Було б цікаво дізнатися, чи вивчалася думка працедавців щодо ефективності іншомовної професійної підготовки майбутніх дизайнерів середовища та їхньої готовності до функціонування у міжнародному професійному середовищі.

3. На наше переконання, в авторській моделі «Система формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» (Рис. 3.6) варто було б конкретизувати педагогічні умови, що сприяло б кращому розумінню специфіки розробленої системи.

4. Безперечно, практичною цінністю у доробку дисертантки є навчальний посібник та електронні навчально-методичні комплекси. Вважаємо, що доцільно було б розробити й науково-методичні рекомендації для викладачів щодо їх використання у процесі викладання навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» майбутнім дизайнерам середовища.

5. Дисертаційна робота проілюстрована значною кількістю таблиць та рисунків, які можна було б перенести у додатки.

Наголосимо, що висловлені зауваження й побажання загалом не знижують цінність представленого дослідження, його науково-теоретичного й практичного значення, а формують основу для наукової дискусії.

10. Висновок. Рецензоване дисертаційне дослідження Шайнер Ганни Ігорівни на тему «Теоретичні і методичні засади формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано науково-прикладну проблему щодо теоретичного обґрунтування концепції, моделювання відповідної системи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх дизайнерів середовища та експериментальної перевірки її ефективності, що має важливе значення для подальшого розвитку педагогічної науки, зокрема спеціальності 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти.

Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

Дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197) та іншим вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертаційних досліджень, а її авторка Шайнер Ганна Ігорівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
ректор Полтавського національного
педагогічного університету
імені В. Г. Короленка

Марина ГРИНЬОВА